

Stræderne

i København

Rektor for
Musikkonservatoriet

Politiets
hundepatrulje

Fortælling om
Christianshavn

GALERIE HELTH

Asger Jorn
Henry Heerup
Lise Blaaberg
Christian Tangø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
Tina Sonnichsen
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

etbl. 1969

Kenneth's Cykler

- Værksted
- Nye cykler
- Alt inden for tilbehør
- Udlejning af cykler

Gothersgade 157 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag 10.00-13.00

Aut. VVS-Installatør
Blikkenslager & Kloakmester
Sonberg VVS

Guldborgsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

Abonner på Stræderne i København

En gave idé

Årsabonnement 360,-
for 11 numre

Leveres på din adresse i København K
-resten af landet + porto

Chit Brasserie Chit

2 retter kr. 260,-
3 retter kr. 295,-
vi glæder os til at byde jer velkommen på Brasseri Chit Chat

www.chitchat.dk
Bordbestilling 3333 9339
Skt. Peders Stræde 24 A
1453 København K

FAT TUESDAY BAR

-let the fun begin

- stand-up -tirsdag
- DJ - fredag & lørdag

Ny Adelgade 3 | 1105 K
www.FATTUESDAYBAR.dk

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

DET KGL. DANSKE MUSIKKONSERVATORIUM I KØBENHAVN

Efter mere end 100 år på H.C. Andersens Boulevard flyttede Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i sommeren 2008 ind i Radiohuset på Rosenørns Allé, som med byggeriet af DR-Byen i Ørestad ikke længere var anvendeligt i DR-regi. Til gengæld udgør den fredede ejendom med den fantastiske koncertsal de ideelle rammer for Musikkonservatoriet, som i mange år led under pladsmangel. I de nye omgivelser fremstår Det Kgl. Danske Musikkonservatorium som et moderne musikkonservatorium i international topklasse og som et af de bedste og mest attraktive uddannelsessteder inden for klassisk musik.

Siden 2007 har Bertel Krarup været rektor, efter næsten 20 år som rektor for Det Fynske Musikkonservatorium i Odense. Vi har været på besøg hos Bertel Krarup:

Hvad er din baggrund i musikken?

"Jeg er uddannet i musikteori og musikhistorie ved Københavns Universitet og Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, hvor jeg blev færdig i 1975. Jeg er rundet af en familie hvor flere er konservatorieuddannede, og jeg begyndte tidligt at interessere mig for musik på alle leder og kanter, herunder fra den teoretiske og historiske vinkel.

Når jeg var udøvende, i gymnasieårene, var jeg faktisk mere optaget af at spille jazz, og det er ikke utænkeligt, at jeg, hvis Rytmask Musikkonservatorium havde eksisteret dengang, var søgt derind. Jeg har altid haft et ben både i klassisk og i rytmisk musik, selvom jeg i dag

primært beskæftiger mig med klassisk."

Hvilket instrument spiller du?

"Jeg sidder ikke på en scene i dag, det har jeg alt for stor respekt for det professionelle niveau til at gøre. Men jeg har spillet meget klaver, og jeg havde også på et

Rektor Bertel Krarup er glad for de mange muligheder de nye lokaler giver.

Konservatoriet er i international topklasse

tidspunkt orgel som et tillægsgag."

Hvorfor flyttede I fra det gamle hus på H.C. Andersens Boulevard?

"Det er ikke svært at fortælle! Endelig kom muligheden. Allerede da jeg selv gik på konservatoriet fra 1969 til 1975, var der pladsmangel. Vi havde

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Badstuestræde 15

1209 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbb@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Research: Lone Luna Kelstrup

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto (Fiolstræde set fra Skindergade):

Kirstine Ploug (DJ)

Trykkeri: Sangill Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Indhold:

Side 3-6 : Det Kgl. Danske Musikkonservatorium

Side 7-9 : Politiets hundepatrulje

Side 10-11: Helth fortæller om Christianshavn

Side 12 : Om laugene i København

Side 13-14: Sven Okkels udstiller malerier

Side 15-16: Maleren Henrik Bloch udstiller

Side 17-20: Pisserenden

Side 21 : Geddes kvarterkort

Side 22-23 : Sankt Gertruds Stræde

Side 24-25 : Vintermad

Side 26 : Bohns jubilæum

Side 27 : Madsiden

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 360,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

MUSIKERE SKABES OGSÅ I KØBENHAVN

alt, alt for lidt plads, og der blev kæmpet i mange år for at finde en løsning. Allerede Bodil Koch var som kulturminister en varm fortaler for at finde en løsning, men det blev kun til, at man i 1972-73 fik den store forsikringsbygning, som ligger ind mod Glyptoteket i Niels Brocks Gade. Det betød en fordobling af det daværende areal, og det var selvfølgelig en forbedring. Dengang havde vi 9.000 kvm, og det var håbløst utilstrækkeligt. Der var slet ikke øvelokaler og koncertfaciliteter nok. Heldigvis skete der så det omkring årtusindskiftet, at der blev truffet en politisk beslutning om, at DR skulle ud i Ørestaden, og at der skulle findes en løsning for bygningen her. Der var forskellige mulig-

heder i spil, men det blev ret hurtigt til, at Konservatoriet skulle flytte ind. Flytningen fandt sted i sommeren 2008, og vi råder nu over 17.000 kvm. Det er helt ideelt. Og så har vi jo den pragtfulde koncertsal her, som både er smuk og sjælfuld og samtidig kan rumme et stort symfoniorkester. Vi har også mindre sale, hvor vi holder koncerter i 4-5 forskellige rammer. Det er en eminent forbedring, og vi har nogle af de bedste rammer i verden. Jeg kender mange rigtig gode konservatorier og konservatoriebyggerier, men jeg kender ikke nogen, der er over vores, det skulle da lige være Juilliard School i New York."

Hvordan er flytningen gået? Var det bare at flytte ind?

"Nej, det var det ikke. Der var steder, vi kunne rykke lige ind i med lidt tilpasning, f.eks. de gamle lydstudier og koncertsalen. Men mange af de øvrige lokaler var indrettet med et andet formål, og vi havde brug for musikundervisningslokaler og øvelokaler. Så der har været en ret omfattende ombygning inden for de rammer, som en fredet bygning sætter. Jeg synes, vi har ramt et vældigt godt balancepunkt mellem bygningen i al dens arkitektoniske originalitet og så de funktionelle hensyn. Da det blev besluttet, at vi skul-

le flytte hertil, var der to ting, der var vigtige: dels, at vi fik det bevillingsløft til driften, der var nødvendigt, fordi det er meget dyrere at bo her, dels at vi fik de nødvendige midler til ombygning. Vi er en statsinstitution under kulturministeriet og dermed 100% statsfinansieret ligesom en række andre kunsthøjskoler, f.eks. Kunstakademiet, Arkitektskolen mv. Vi søger dog også om fondspenge til særlige ting, som ikke kan betales af den bevilling, vi har til driften, f.eks. koncertsalen, som var brugbar, men slidt, da vi flyttede ind. Vi har været så heldige to gange at få fornemme tildelinger fra A.P. Møller-Fonden, første gang fik vi 5 millioner, som gik direkte til biblioteket, og anden gang var i forsommeren 2009, hvor vi fik penge til renovering af koncertsalen og foyernerne. Det er vi dybt taknemlige for, det satte prikken over i'et."

Hvor mange studerende er der?

"360. Af dem er nogle få betalingsstuderende, fordi regeringen har besluttet, at når folk kommer fra et land uden for EU og EØS, skal de betale for at gå her. Det er ikke billigt, og vi stiller fuldstændig de samme krav til kvalitet m.m., som vi

gør til danske studerende. Det koster 100.000 kr. om året plus hvad de har af udgifter til bolig osv. De skal virkelig ville det. Men vi har også en meget høj kvalitet, det er absolut en eliteuddannelse, og vi er som konservatorium særdeles eftertragtet. Det er meget svært at komme ind her, optagelsesprøverne er meget skrappe.

Uddannelserne er struktureret fuldstændig på samme måde som på et universitet, dvs. at basisuddannelsen er en bachelor-uddannelse på 3 år efterfulgt

af en kandidatoverbygning på 2 år. Efter det kan særligt talentfulde kandidater gå videre i solistklassen, som normalt tager 2 år, svarende til en Ph.D.-uddannelse på universitetet."

Hvor kommer de studerende hen, når de er færdige her?

Hvor kommer de studerende hen, når de er færdige her?

"Rigtigt mange vinder pladser i de store orkestre, både her i landet og i udlandet. To af vores studerende har netop, næsten førend de var færdige, vundet koncertmesterpladser i Sjællands Symfoniorkester. Det er et mønster, vi ser mere og mere, der er mange af vores studerende både i Radiounde-

Bertel Krarup i elevatortrapperummet, der forbinder de mange undervisningslokaler.

>>>>

rholdningsorkestret og øvrige orkestre rundt om. Det ser meget godt ud, og det ved vi, fordi vi sammen med de øvrige 12 kunsthøjskoler i landet laver beskæftigelsesundersøgelser. Hvert år udarbejdes der en beskæftigelsesrapport, og den ser for vores vedkommende meget fornuftig ud, vi har en beskæftigelsesprocent på ca. 90. Vi har som konservatorie ingen alvorlige problemer, men vi har jo haft en finanskrisen, og om det slår igennem hos os kan vi ikke se endnu. Krisen har gjort, at f.eks. Arkitektskolens kandidater har store problemer med at få beskæftigelse, når de er færdige. Vores arbejdsmarkeder er ikke så konjunkturbestemte. Der er de store orkestre, kor og organist-

stillinger, som er det institutionelle arbejdsmarked. Vi har også et andet vigtigt, mere pædagogisk arbejdsmarked, nemlig musikskolerne. Ud over disse to primære arbejdsmarkeder er der et andet, som nærmest falder ind under kategorien "diverse", sådan at forstå at ikke så få af vore kandidater går ud i noget, som bygger på deres musikuddannelse, men hvor de måske sidder i en position, der ikke direkte er i forlængelse af deres uddannelse."

Hvordan er undervisningsformen?

Den har været meget baseret på mesterlære og er det fortsat i vid udstrækning. Hvis man skal

Vil du lære din by bedre at kende? Så kontakt byhistoriker Jan Janssen - se de mange muligheder på: www.historiskebyture.dk

Frøkostrestaurant Husmann's Vinstue, der blev grundlagt i 1888, er en af de få kælderrestauranter, der er tilbage i København. Indretningen er stort set uændret i de 120 år, der er gået. Kvinder blev forbudt adgang fra 1912 til 1981. Frøkostrestaurant Husmann's Vinstue er i dag en traditionel dansk frøkostrestaurant af højeste kvalitet med hjemmelavet specialiteter af friske råvarer efter typiske gamle opskrifter.

Husmann's Vinstue
Larsbjørnsstræde 2, 1454 København K
Telefon 3311 5886
www.husmansvinstue.dk

København Café er en hyggelig, ægte dansk restaurant beliggende i en af Københavns små charmerende stræder. Det gode traditionelle danske smørbrød dominerer menukortet til frokost, og om aftenen serveres dejligt dansk middag. af specialiteterne hver mandag og tirsdag er bl.a. stegt flæsk med persillesovs. For øvrigt kan man være heldig at opleve julemanden »live« i løbet af året.

København Café
Badstuestræde 10, 1209 København K
Telefon 3332 8081
www.kobenhavnercafeen.dk

RUGEKASSEN FOR MUSIKERE

Rektor Bertel Krarup arbejder hårdt for at give konservatoriet et internationalt præg.

være supercellist, er man nødt til at gå hos en mester i faget og få plejet det individuelle aspekt i det, så vi har meget solounder-visning. Men der er da kommet nye tiltag, f.eks. gruppeundervisning, som trækker i en lidt anden retning, og der er holdfag som musikteori og musikhistorie. Jeg synes, vi ligger i et godt udviklingsleje mellem at fastholde det bedste af det, der er anerkendt over hele verden som den optimale måde at uddanne musikere på, og så de nye ting som teknologiske hjælpemidler, gruppeundervisning osv. Vi gør en hel del for at forberede de studerende til virkelighedens verden, f.eks. har vi fast på 5.

semester et erhvervsmodul, hvor eleverne lærer at være udadvendte, at sælge sig selv osv. Vi har vores såkaldte karrieredage, hvor eleverne lærer at håndtere deres egen virksomhed, hvis de skal operere på det fri marked.

Det er vores ambition at måle os med de bedste i verden

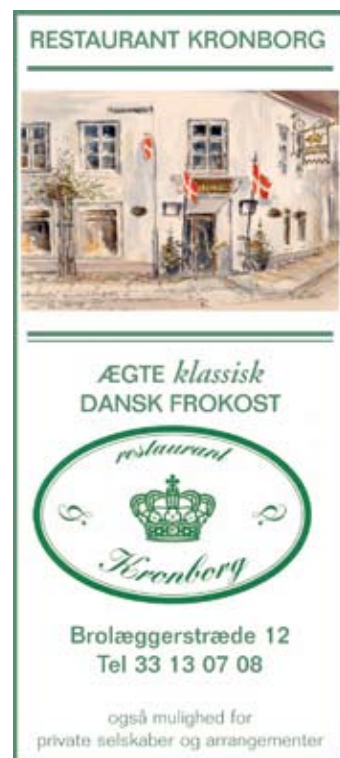
Vi gør i det hele taget meget ud af samarbejde, også internationalt. Dels har vi mange udenlandske studerende, og vi har udenlandske lærere. Dels har vi mange - ikke færre end 90 - internationale samarbejdsaftaler med konservatorier rundt omkring i verden, mest i

Europa, fordi de formelle rammer er enklere, vi kan udveksle studerende ved hjælp af EU-udvekslingsprogrammer, og vi kan med EU-støtte lave fælles projekter med andre skoler. I de senere år har vi udvidet vores kontaktnet meget bevidst, vi har et fremragende samarbejde med Kina, bl.a. det store nationale musikkonservatorium i Beijing, og tilsvarende i Shanghai.

Det er ikke hvemsomhelst, der kommer ind dér. Samarbejdet fungerer så fint, at vi har fælles projekter, koncerter o.lign., ligesom vi har 5 studerende og 1 professor herfra, der skal til Beijing og studere og undervise i 3 uger til maj. Til juni skal vi

deltage i Shanghai Expo 2010, verdensudstillingen, hvor vi er med i det officielle Danmarks program og skal opføre et stykke med vores slagtojsensemble.

Vi betragter faktisk hele verden som vores marked. Hvis man vil være helt fremme i det kunstneriske felt, og det er jo vores ambition, skal der internationalt samarbejde til. Nogle af vore seneste samarbejdsaftaler er truffet med to af de bedste skoler i verden, Manhattan School of Music i New York og Curtis Institute of Music i Philadelphia; det glæder vi os meget til at komme i gang med.

Hunde på arbejde

*Tekst: Connie Christensen
Foto: henrik Ploug C.*

Politikommisær Lars Henrik Lundberg leger her med en af afdelingens hunde "Winston". Det er både leg og træning der skal til for at holde hundene i form.

Hunden er menneskets bedste ven, det ved vi jo. Navnlig for politiet betyder hundenes arbejde ofte en hurtigere efterforskning og dermed en større chance for opklaring. Vi har spurgt politikommisær Lars Lundberg, chef for rytteri- og politihundesektionen i København, om hundenes rolle i politiet.

Hvornår startede man med at have hunde i politiet?

"Jeg mener, det var i 1909. Der var nogle betjente i Odense, som fik lov til at tage deres private hunde med på arbejde. Der var ikke rigtig nogen plan for det, men hundene var med på patrulje i en eller anden begrænset form. I København lavede man i 1911 en lille hundepatrulje."

Hvad skulle hundene bruges til i starten?

"Jeg tror, man var klar over, at hundene kunne snuse forbrydere op. Hunden har jo den fantastiske sans. Så kunne man vel også tænke sig at bruge hundene, når der var gadeoptøjer, værtshusslagsmål o.lign."

Hvornår startede hundepatruljen herude på Artillerivej?

"Det gjorde den i 1944. Det var et tomt krudtdepot, som man flyttede ind i, og hundesektionen har været her lige siden.

I dag består sektionen af ca. 40 hundepatruljeførere, ca. 10 narkohundeførere og omkring 10 sprængstofhundeførere, selvfølgelig med tilhørende hunde. Hundepatruljeførerne skiftes til at være på vagt døgnet rundt; narko- og sprængstofhundeførerne er her ikke om natten, men kan tilkaldes, hvis der opstår en situation, hvor de er påkrævet. Det har noget at gøre med, at der jo ikke er så mange, så en egentlig fuld døgntjeneste vil være for krævende. Derfor ligger tyngden af vagten på de tidspunkter, hvor vi erfaringsmæssigt ved, at det er mest nødvendigt. Især narko- og sprængstofhundeførerne bruger meget af dagligdagen med at træne og træne med deres hunde. Vi låner lokaliteter

forskellige steder, hvor vi kan træne hundene, så de bliver så gode som muligt. Generelt for alle hundeførerne er træningen med hundene pokkers vigtig. Hundepatruljeførerne træner hundene i de samme ting, bl.a. at håndtere gadeuorden eller eftersøge forsvundne eller

bortgåede personer. Enkelte af disse hunde har ganske særlige anlæg for at "snuse"; de kan f.eks. i voldtægtssager hjælpe med til at finde gerningsmanden ved at få farten af det sæd, blod eller spyt, der måtte være på gerningsstedet. Hundene i hundepatruljen er delt op i 3 grupper: gruppe 1 er de fineste, og det er dem, der bliver tilkaldt ved røverier, drab og bandeopgør. De er helt exceptionelle, de kan faktisk finde alt. Så har vi en gruppe, der er egnet til at køre almindelig patrulje, hvor man f.eks. kan komme ud for, at en gerningsmand stikker af, her er den gruppe hunde meget gode til at søge spor og finde de folk, der er stukket af. Vi træner også på det, vi kalder "nedgrav", dvs. at hundene skal kunne finde f.eks. et lig, der er gravet ned, eller våben og narko. Det kræver meget tålmodighed og træning."

>>>>

Hundene arbejder med forskellige opgaver

Har I et samarbejde med kriminalpolitiet?

"Kriminalpolitiet her i København er meget glade for hundene. Vi har udviklet et specielt koncept med hensyn til sikring af spor, DNA osv. Det er normalt sådan, at vi er først på stedet og går i gang med det samme med at spærre området af og iværksætte undersøgelser, så der ikke går tid til spilde. Så kommer kriminalpolitiet og begynder afhøringer, og mens de arbejder med det, kan vi byde ind med, hvad vi har fundet. Hverken hunden eller føreren rører ved noget for ikke at ødelægge evt. spor af DNA, og det har fundet en form, der er meget effektiv."

Så der er brug for hundetjenesten også i fremtiden?

"Fremtiden er, at vi skal blive bedre og bedre. Vi skal være

nr. 1. Det kræver, at hundeførerne får den nødvendige tid til at træne, og det kan måske blive et problem. Samfundet har udviklet sig, så der bliver flere opgaver, vi skal løse, og det tager selvfølgelig tid, så vi skal finde en fornuftig balancegang mellem træning og løsning af opgaver."

Har I et samarbejde med tilsvarende tjenester i andre lande?

"Ja, det har vi på nationalt plan. Vi vil gerne lære af hinanden, så vi ikke skal opfinde den dybe tallerken to gange. Jeg tror nok, at udlandet skeler meget til, hvordan vi gør her, fordi vi faktisk har nogle rigtig gode resultater. Vi lurer alle sammen på, hvad vi kan lære af hinanden. Under Cop15 fik sprængstofhundeførerne assistance fra udlandet, bl.a. Tyskland og Sverige, fordi der var så mange hoteller, VIP-biler osv., der skulle undersøges, og det havde vores egne førere ikke mulighed for at klare selv."

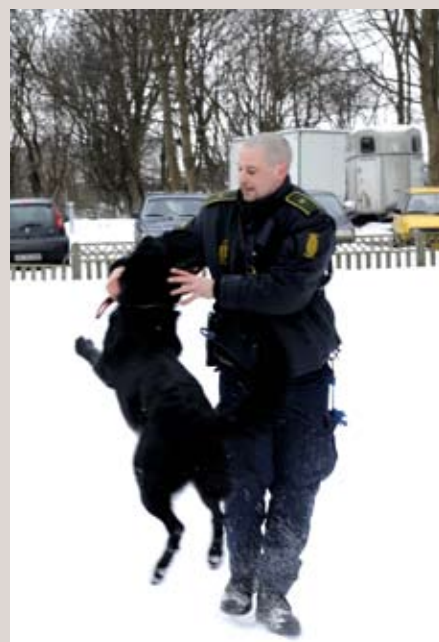

Politikommissær Lars Henrik Lundberg fortæller om afdelingens arbejde.

Hvilke hunderacer har I?

"Patruljehundene er overvejende schæfere. Vi har som et forsøg en enkelt Malinois, som der er meget gode resultater med. Sprængstofhundeførerne bruger mest labradorhundene, de er eminent dygtige til det, de skal. Narkohundene er også mest labrador, men der er også en enkelt cockerspaniel. Hundene arbejder på forskellig måde, det er faktisk meget spændende."

Klaus Barslund, som også arbejder på Artillerivej, søgte ind til politiet specielt for at blive hundefører og har nu været 10 år i hundetjenesten. Der er

Klaus Barslund træner mange timer om dagen sin hund Winston, her hopper den vildt, men når den er hjemme i hans hjem er den fuldstændig rolig og en sød familiehund.

ikke nogen egentlig uddannelse til hundefører, så da han var færdiguddannet, tilbragte han et års tid i kriminalpolitiet for at lære, hvordan man efterforsker, sikrer spor osv. Efter ophold flere andre steder inden for politiet søgte han om at blive hundefører og fik stillingen. Han fortæller om sin start i hundetjenesten:

"Det var lige på og hårdt. Jeg fik en hvalp, som man allerede havde fundet til mig, og så var det bare om at spørge og suge viden til mig fra kolleger. Holdlederen holdt øje med hunden og mig, og jeg kunne selvfølgelig også spørge ham, hvis jeg var i tvivl om noget. Efter et par måneder skulle jeg til den første prøve med hvalpen, en mentaltest, og der dumpede den. Når sådan noget sker, skal man have en ny hund med det samme, man kan jo ikke være i en hundetjeneste uden hund. Så jeg fik allerede samme dag en ny hund, som en borger kom med. Jeg gik med den 6-7 måneder, men det viste sig, at den ikke havde den drift, der skal til for at blive politihund. Nu har jeg en sort Schæfer, som jeg har haft i 1½ år."

Hvordan foregår hundens uddannelse?

"Til at starte med skal hunden op til en kåring, det er en prøve, hvor den skal findes egnet til at blive brugt på gaden. Kåringen

Klaus Barslund med sin hund Winston.

er grunduddannelsen, og et år efter skal de til mønstring i gruppe 2. De første to år går der meget tid med at træne, man må også bruge sin fritid og i det hele taget være indstillet på at have en stor hund derhjemme. Vi træner ikke hjemme, for hunden skal vide, at hjemme er et fristed, hvor han kan være rolig og slappe af, sove, spise og hygge sig. Selvom han er stille og rolig derhjemme, er han jo en stor hund, der tager plads, fælder osv. Men min kæreste synes nu, han er sød!"

Nyboder Boghandel & Antikvariat
Store Kongensgade 114
1264 København K.
Tlf. 33 32 33 20
nyboder@bogpost.dk

Bøger i tre etager
Førende specialister i
militaria
sejlfart
biler/busser/tog
fly

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader
Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

PALA
- let frokost alle hverdage fra 11-17
NY ADELGADE 5, 33 12 54 71
www.pala-bar.dk

Dansk frokost når det er bedst

Mødelokaler med plads til 10-20 personer.
Selskaber modtages op til 90 kuverter

Åbningstider:
Hverdage 11:30 - 19:00 Lørdag 11:30 - 16:00

Frederiksholms Kanal 18 - København K.
Telefon: 33 11 57 70 - www.kanalcfeen.dk

Christianshavn blev til

Christianshavn ifølge Helth

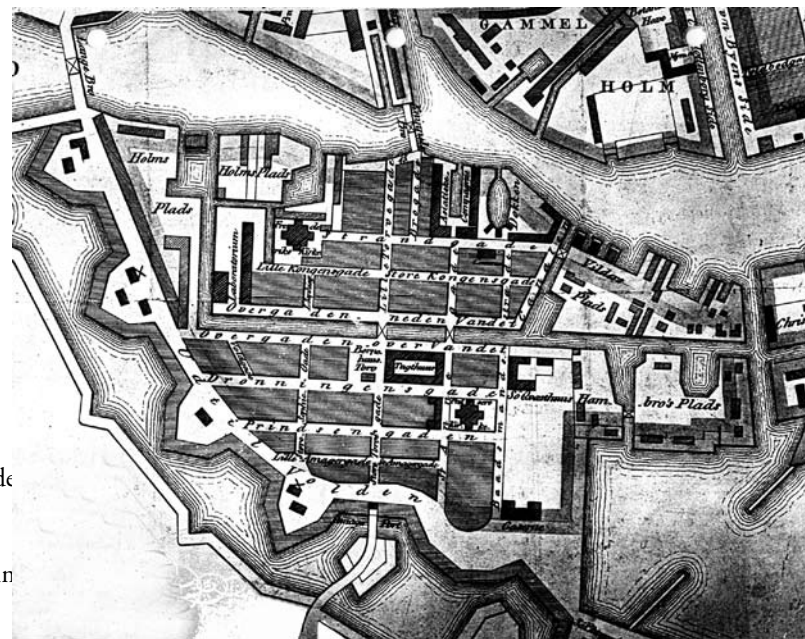

Galleriejer Helth foran sit hus i Sofiegade fortæller om Christianshavns historie.

Galleriejer og arkitekt Arne Helth har både sit hjem og sit galleri i Sofiegade og har en stor kærlighed til Christianshavn. Den historiske interesse for den maleriske bydel har fået næring af Helths arbejde med istandsættelse af hans egen smukke, lille ejendom i Sofiegade. Her øser Arne Helth ud af sin viden om Christianshavn:

”Christianshavn blev til, fordi Christian IV havde krigshavn dér, hvor Det Kgl. Biblioteks have nu er. Der var en åbning fra havnen ud til vandet, som kun ét skib kunne besejle ad gangen. Når man stod dér, hvor Den Sorte Diamant er nu, og kiggede over mod Sverige, kunne man faktisk se hen over vandet og direkte til Malmø. Der er gamle malerier, der viser, at der kun var vand imellem.

Christian IV fandt ud af, at det nok ikke var så smart. Vi var ikke gode venner med svenskerne, og hvis der var medvind fra Sverige og herover, kunne bare ét svensk krigsskib sejle herover og lægge sig på tværs af åbningen og derved spærre hele den danske flåde inde. Han spekulerede over, hvordan han skulle gøre noget ved det, og vendte sig til Holland, som i forbindelse med nogle andre problemstillinger havde haft held til at fylde vand op, så man kunne skabe nyt land. Derfor indforskrev han nogle hollandske arkitekter, som fik til opgave at komme med nogle planer. Der findes stadig tegninger af nogle af disse planer, og man kan se, at der var forskellige forslag. Nogle planer var stjerneplaner, hvor man havde torvet som det centrale, hvor vejene gik ud fra. Det projekt, der blev

Et gammelt kort der tydeligt viser Christianshavns opbygning.

godkendt, er jo det, vi har i dag med Torvegade som en akse, hvorfra de øvrige gader går ud.

Men – det var jo kun vand! Hvis du i dag går til en ejendomsmægler og vil købe en byggegrund og så får udpeget 4 pæle ude i vandet som byggegrund, vil du nok tænke: ja, det er godt med dig. Det problem havde Christian IV selvfølgelig også, og derfor fik han ordnet det sådan, at bønderne om vinteren, når de ikke havde så meget at lave, kørte til og fra med skidt og møg og på den måde fyldte vandet op, så man i det mindste kunne få

skabt en ø. For Christianshavn er en ø, der er fyldt op, og som er forbundet med omgivelserne med broer på den ene side og noget dæmningslignende på den anden. Nu kunne man altså begynde at se, at der var skabt en ø med anlæg til veje. Christian IV's næste problem var så, at der stadig ikke var nogen, der ville flytte derud. Kongen holdt mange drukfester, og ved en af de lejligheder skete der det, at nogle af hans, formentlig velhavende, drukvenner sagde til ham: ”Det er sgu synd for dig, vi vil godt bygge de første huse, så byggeriet kan komme i gang.”

De første huse blev bygget i Strandgade. Når man går fra Sjælland over Knippelsbro og drejer til venstre ned ad Strandgade, kan man over for Udenrigsministeriet se nogle palæagtige bygninger, og det er nogle af Christian IV's drukbrødre, der har bygget de bygninger. Hvis man får lov til at komme ind i gårdene, kan man se, at de er bygget af velhavere.

De, der byggede de første huse, gav kongen skattefrihed i nogle år for at lokke dem til at bygge derude. Det var stadig svære forhold at bygge på. I øvrigt kan man se, at kanalerne ikke er gravet ud. Bunden i kanalerne er den oprindelige havbund, og man har altså fyldt op hen til den rende, hvor man ville have en kanal. Man kan her og der se rester af den trækonstruk-

tion, der spærrede af for fyldet. Handel og skibsfart var jo blomstrende, og skibene skulle kunne sejle ind til købmændsgårdene med varer.

Det, at der blev bygget en ø, gjorde, at folk ikke bare kunne komme sejleende helt ind til København. Derved var formålet – at beskytte den danske flåde – opfyldt.

Nyt website?

Henvend dig til *Straederne* og få et tilbud på en enkel og skræddersyet løsning til lige netop dit firma.
kbh@straederne.dk - 33155666 - Badstuestræde 15

Smørrebrød mandag-lørdag fra 11.30-21

Udover smørrebrød serverer vi
tirsdag-lørdag 17-21

til og med 28. februar
Stegt flæsk med persillesovs

1-14. marts
Gammeldags oksesteg

Cafe Gammel Torv
- Huset med det grønne træ
dansksmorrebrod.dk / 3312 8786

FINGERBØLLET
WILDERSGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

Byens laug

Søren Schmidt viser et ridder-skjold som firmaet laver til Frederiksborg slotskirke.

Søren Schmidt, selv uddannet blikkenslager, har i forbindelse med sin VVS-forretning på Arnesvej i Brønshøj et lille museum, hvor det gamle håndværk er i centrum. Museet besøges af gamle kolleger og mennesker med interesse for historiske håndværk, ligesom der udlånes genstande til egns museer og andre museer.

Søren Schmidt er selv levende interesseret i håndværkets historie og deler gerne sin viden med besøgende. Søren far var oldermænd for blikkenslagerlauget, og han havde på den måde mulighed for at samle historiske genstande, som nu udgør samlingen.

Her kommer et uddrag af Søren fortælling om håndværket i byen:

"By og håndværk hører meget tæt sammen. Bysamfundet opstår ved, at der f.eks. er en skrædder, som sidder hver dag hele dagen og syr tøj. Alle disse

håndværkere etablerer efterhånden nogle slægtsbånd, selvom de ikke er i familie, de samler sig i "gilder" som Sct. Georgs Gilde, der jo eksisterer den dag i dag. Der opstår

nogle hundrede års kultur dér, hvor man støtter hinanden og regulerer systemet selv. I disse gilder bliver nogle af medlemmerne meget velhavende, som f.eks. købmændene, mens andre forbliver relativt fattige. Købmanden – handelsmanden – kunne købe 10 tønder korn og sælge til værdien af 20, mens skrædderen – håndværkeren – stadig kun kunne sy et par bukser om dagen. Så opstår laugsvæsenet, hvor man organiserer sig med ligestillede og efterhånden får nogle kongelige privilegier: kun bagere må bage til salg, og et brød skal koste så og så meget og have en bestemt vægt. I løbet af 1400-tallet opstår en masse af disse systemer.

Mit eget laug – Blik og Lygtemager Lauget – er fra 1678, etableret i København. Dengang lavede man ting af blik, som er en jernplade belagt med bly, tin eller noget andet. Man måtte ikke arbejde i kobber, det måtte kun medlemmer af Kobberlauget, som var et

finere laug. Blikkenslagerne lavede altså lygter af blik. Senere bliver arbejdsområdet udvidet, bl.a. fordi Struensee forlanger, at alle tagrender i København skal være af metal og ikke træ p.g.a. brandfaren. I sidste halvdel af 1800-tallet får blikkenslagerlauget også til opgave at lægge rør til den kloakering af København, som myndighederne havde igangsat og som var planlagt til at vare 100 år.

Med grundloven i 1849 og næringsfriheden i 1861 forsvandt alle de systemer og regler, der var i laugsvæsenet, fordi man med enevældens fald ønskede at liberalisere samfundet. Men alt gik fuldstændig i kaos. Enhver kunne kalde sig blikkenslager og lave blikarbejde, og enhver kunne kalde sig bager og åbne en bagerbutik osv. Totalt kaos, og man blev nødt til fra regeringens side at genindføre nogle styresystemer

ROSENGÅRDENS
Bodega

Det er her man hygger sig!

Åbningstider
Man - Ons: 10 - 00
Tors - Lør: 10 - 02
Søndag: 12 - 20

Irish coffee
34,-

Stor fadøl
34,-

Rosengården 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

– autorisationer, prøver, mesterbeviser – i lighed med, hvad laugene selv havde stået for før.

Nyt website?
Henvend dig til *Stræderne* og få et tilbud på en enkel og skræddersyet løsning til lige netop dit firma.
kbh@straederne.dk - 33155666 - Badstuestræde 15

De Københavnske Nattevægttere

- Få Jeres egen byvandring med »Den gamle nattevægter«
- Alle kan bestille en byvandring med nattevægteren.
- Max deltager 40 personer.
- Tidspunktet bestemmer I selv.
- Ruten er fra og til Gråbrødre Torv mulighed for andre ruter.
- Varighed 5 kvarter. Pris kr. 1.200,-
- Fremmedsprog (jengelsk, svensk, tysk, fransk eller italiensk) kr. 2.000,-
- Man besøger bl.a. det eneste endnu eksisterende rum fra Gråbrødrekollekt.
- Overalt fortæller vægteren og synger vægtervers.

Henvendelse på: Tlf. 33 64 48 54 - 41 36 37 73
info@nattevægterne.dk - www.nattevægterne.dk

Foto: Karsten Bundgaard)
Tekst: Connie Christensen

SVEN OKKELS VISER SINE BILLEDER PÅ Udstilling

Tango par.

Livet er gnistrende spændende!

Strædernes læsere kender allerede maleren Sven Okkels via hans finurlige tegninger med

lige så finurlige kommentarer til motiver i København. Den 13./14. marts og igen den 20./21. marts holder Sven Okkels udstilling hjemme i

Elina og Johanna

Sven holder igen en dejlig udstilling.

sit atelier i Kunstnerhjemmet i Gothersgade 143, hvor også Strædernes læsere er velkomne. Her i sit atelier med udsigt til Botanisk Have holder Sven af at male og lade sig inspirere af havens forskellige klædedragter, som jo følger årstiderne. Sven Okkels er på trods af sine godt 80 år et utroligt ungdommeligt menneske og en sprællevende kunstner med stor appetit på livet. Han forklarer det selv således:

"Jeg har altid tegnet og malet og haft en umættelig interesse for astronomi og biologi – og verden i al almindelighed. Denne trang til at æde verden får jeg tilfredsstillet ved at tegne, hvad jeg ser. Jeg tegner i sort streg ligesom japanerne og kaster det bort, som jeg ikke behøver. Stregerne kalder på hinanden og skaber krop imellem sig. Konturenes magi! Formen bliver til for mine øjne.

>>>>

Færge Cafeen
anno 1779

Christianshavns bedste spisested

Husk at bestille bord

Strandgade 50 • 1401 København K
Tlf. 32 54 46 24 • www.faergecafeen.dk

MALERIER UDSTILLES

billeder af dem”, skal det ikke forstås fotografisk. Jeg overlader til fotograferne at lave en virkelig lighed. Jeg er kubist – jeg kan godt lide det konstruktive samtidig med, at jeg vil bibeholde naturens mangfoldighed.

Jeg maler motiver, som jeg først har tegnet. Det gælder faktisk også de tegninger, jeg har lavet

Lyset betyder meget, når man skal lave en udstilling. Der er et stort, dejligt vindue i mit atelier, og billederne hænger fint dér. Jeg ser meget frem til at åbne dørene for folk. Nu er det ikke så stor en udstilling, som når jeg udstiller andre steder, f.eks. i Brøndsalen, så der bliver ikke sendt så mange invitationer ud, måske 8-900. Hvis folk har tid, kommer de, ellers må de vente til næste år. Men jeg tror, der kommer mange, for sidste år var der stor interesse for min atelierudstilling. Alle er velkomne.”

til Stræderne, det er blevet til både akvareller og olieblade, som oprindelig stammer fra tegninger i Stræderne.

Mirakel uden varsel

”Hvor farverne giver et billede liv, giver kompositionen billedet uforgængelighed. Billedets opbygning berører arkitekturens fasthed og geometriens absolutte verden. Kompositionen muliggør også begreber som fødsel, liv, himmel og død gennem hjørnernes symbolik og retningens bevægelse.

Jeg opererer med sorte geometriske tegn som streger, buer og vinkler til at skabe bevægelse hen over lærredet på tværs af farver og form. Endelig benytter jeg konturerne mellem figur og baggrund som formskaber og belysningsmulighed samtidig med, at jeg kan bevare tingenes lokalfarve.”

Fra tegningen går jeg til akvarellen. Her sætter jeg farve på verden og indfører en vis geometrisering af motivet. Akvarellen, der ligesom tegningen er noget i sig selv, bruges også – hvis jeg vil – som forlæg til det endelige oliemaleri.”

Hvad er det for malerier, du har med på denne udstilling?

”Der er flere mennesker på, end jeg normalt har. Det er altid

spændende med mennesker. For nogle år siden, da vi boede ved Fuglsang på Lolland, var der mange køer rundt omkring os, og de blev et naturligt motiv i mine malerier fra den tid. Men nu er køerne brugt op! Men, som sagt, mennesker er altid spændende, og jeg har et hav af børnebørn, som finder sig i, at jeg laver billeder af dem. Når jeg siger, at jeg ”laver

UDSTILLER MALERIER

Maleren Henrik Bloch udstiller hvert år i Helligåndshuset. I år kommer marts-udstillingen til at bære præg af Henrik Blochs oplevelser fra turen til Færøerne sidste sommer.

Henrik, du har rejst meget: Mexico, Indien, og nu Færøerne. Hvorfor Færøerne?

”Ja, pludselig blev det Færøerne. Jeg ved ikke, hvad jeg havde forventet mig. Men jeg havde i hvert fald ikke forventet det, jeg så. Jeg vidste jo godt, at det var en samling øer ude i Atlanterhavet, men den skøn-

hed og storhed og de mennesker, der er der, havde jeg ikke forventet. Og så belysningerne – disse tåger, der kommer ind fra Atlanterhavet og pludselig skaber nogle helt andre landskaber på et øjeblik. Det var meget betagende at se lysets trylleri. Pludselig klarer det op, og så ligger fjeldene dér med deres skønne, grønne farve, gule blomster og de små bygder med gamle huse.

Vi var der i ca. 10 dage og havde det skønneste vejr. De sagde deroppe, at de ikke havde haft en så god sommer i mange,

”Sol i bugten”
Bygden i forgrunden er et motiv, man ser mange steder. I mange af de bugter, der naturligt er på Færøerne, ligger der en bygd, stor eller mindre. Somme tider ligger der kun et par huse, så er det kun huse i bugten og ikke en bygd. Men det er hele tiden det fantastiske lys fra Atlanterhavet og disse tåger, der kommer ind, det er næsten øjeblikbilleder, man ser. Disse vældige, svungne linjer og de hårde fjelde giver store kontraster.

Henrik Bloch holder udstilling den 13. og 14. marts i Helligåndshuset på Strøget

mange år. Det var lyset på Færøerne, der kom til at betage mig. Da jeg kom hjem med min skitsebog, gav jeg mig til at male som en rasende i 3-4 måneder, så jeg fik det ned, mens jeg havde det. Det blev til 45 billeder fra Færøerne, hvoraf jeg på min kommende udstilling til marts udstiller de fleste.

Jeg laver selv rammerne. Lige fra jeg lavede min første udstilling i 1956 har jeg haft den forestilling, at man ikke bare

”Store vidder”
Man bliver overrasket over, at det er så stort på Færøerne. Man tænker sig det småt, og når man hører, at Færøerne i alt fylder mere end Lolland-Falster, bliver man forbavset. Der er store vidder, hvor man kan gå i timer gennem alt det grønne, nyde de gule blomster og fjeldets skarphe. Igen violet og grønt, og så sommerdagens skyer. Og så lige pludselig kan det hele tåge til, og regnen kan komme styrtende ude fra vandet. Det kan blive så tåget, at man bliver nødt til at sætte sig og vente på, at vejret bliver klart igen, for man tør ikke gå i tågen.

>>>>

BLOCHS ÅRLIGE Udstilling

*"Solen forgylder Mikines".
Det er eftermiddagsbelysningen, når der er klart vejr og solskin. Så kommer der nogle fantastiske belysninger, næsten som på en teaterscene. Det er som projektører, der står ned over øen, samtidig med at det hele bliver gyldent, og den grønne farve bliver stærkere og stærkere, og øen selv bliver mere og mere violet. Det hele bliver grønt, violet, blåt og gyldent.*

skal have en fremmed ramme om billedet. Hvert billede får sin personlige ramme, som jeg selv laver. Rammen er billedets proscenium, ligesom på teatret, hvor dekorationen på scenen er indrammet af teatrets proscenium. Sådan skal rammen blive en del af billedet og ikke forstyrre billedet. Det hele skal være en helhed. Og hvornår er rammen rigtig? Når man ikke lægger mærke til den!"

Du skal ikke udstille malerierne på Færøerne?

"Jeg har tænkt på det. Det ville være dejligt at lave en udstilling på museet i Torshavn; det er et vidunderligt museum med elegante pavilloner, der er bygget sammen. Man kan mærke, at det er et hus, der er bygget til at udstille kunst og ikke for at vinde en eller anden arkitektkonkurrence. Men når man

regner på, hvad det vil koste i penge, besinder man sig, i hvert fald i første omgang."

Lyset på Færøerne har betaget dig. Hvad med dyrelivet?

"Fuglene og fuglefjeldene er meget spændende. Det er betagende at stå på en båd og sejle ind i fjeldslugterne. Klippesiderne går lodret op, mange hundrede meter, og dér sidder alle fuglene. Og så det blikstille Atlanterhav; vores fjeldfører havde ikke oplevet havet så stille i mange år. Det gav den ekstra dimension, at man kunne sejle ind alle steder. Også at se farvespejlingerne i det stille vand var en utrolig oplevelse. Pludselig står der en søjle af grønt lys op af havet, som et fata morgana. Så ud over alle de konkrete oplevelser kom der disse lysvirkninger. Det var en fantastisk oplevelse. Men jeg

"Fuglefjeldet"

Der er mange fuglefjeld på Færøerne, og man skulle tro, at de er ens. Men de er vidt forskellige. Også lydene er forskellige. Kommer man ind i slugterne, ser man, at det går lodret op i mange hundrede meters højde, og man ser dette væld af fugle, som enten sidder på klippen eller flagrer ud og ind med høje skrig. Havde jeg været komponist, havde jeg komponeret en symfoni. Billedet her er malet efter den skitse, jeg lavede deroppe.

er ikke sikker på, at jeg tør tage derop en gang til. Det er, som om den oplevelse var så sublim,

at en gentagelse ikke vil være rigtig. Hvis jeg skal til Færøerne igen, bliver det på en anden måde."

Pisserenden

Prostitutionen i Pisserenden

Tolerancen over for verdens ældste erhverv skifter med to eller tre generationers mellemrum. Nu står den igen på fordømmelse og afsky. I en by med tusindvis af ugifte mænd, soldater, matroser, håndværksvende og studerende, ofte uden egen husholdning og husbond, blomstrede værtshuskældre med

rede Åbenrå, Landemærket, Adelgade, Borgergade, Gåsegade, Magstræde og Farvergade samt i de fleste gader i Nikolaj-kvarteret, i særdeleshed i den mere eller mindre sløjfede Ulkegade. Ellers foregik den mere spredt som f. eks. i Sankt Gertruds Stræde og i Holbergs tid også i den davæ-

Pigerne styrker sig på en bajer, mens bordelmutter, til højre ser til.

druk, vold og diverse kønslige omgange. Med andre ord har en vis procent af Københavns piger og kvinder gennem tusind år delvis eller helt ernæret sig ved udlejning af deres kønsdele. Af nærliggende årsager har de foretrukne steder altid været de fattiges gader. For Københavns vedkommende var det i 1800- og 1900-tallet i de nu totalt bortsanerede Store og Lille Brøndstræde, Helsingørgade og i Prinsensgade og i de sane-

rende hotelgade Vestergade.

Efter at de store saneringer omkring 1908 i Farvergade, Vandkunsten og Gåsegade satte ind, blev de "offentlige fruentimmer" her husvilde, og mange af dem fortrak til de billige lejemål i Nørre Kvarter. Fra dengang var dette kvarter sammen med Adelgade-Borgergade-kvarteret de sidste steder inden for voldene, hvor der var mere end spredt prosti-

>>>>

SE VORES STORE UDVALG AF MALING, TAPETER OG SOLAF-SKÆRMNING

Københavns mest uforfæmmede betjening

FARVER FRA HELE VERDEN

HENT COLORAMAS NYE FARVEKORT MED 84 FARVER OG FA NY INSPIRATION

Lady interior træ 40 ■ Meget nem at påføre ■ Flyder godt sammen ■ Glidestærk overflade 2,7 liter 619,-	Lady Vegg 10 ■ Perfekt slutresultat ■ Suveræn dækkende ■ Nem at male med 4,5 liter 669,-
Lady Easy Clean ■ God vækbarhed ■ Suveræn dækkende ■ Uskyldig slidstærk 4,5 liter 889,-	

colorama

MALING TAPET SOLAF-SKÆRMNING

BOHNS EFTF.
TORVEGADE 25
1400 KØBENHAVN K
Tlf. 3257 8701

Pisserenden og damerne i gadebilledet

tution. Og da de to gader blev totalsaneret efter 1945, var der faktisk kun Pisserendekvarteret tilbage. I 1901 blev bordeller i København forbudt, og efter 11. oktober 1906 var prostitution ikke længere et statskontrolleret erhverv, men kunne udøves frit, dog underlagt en række bestemmelser såsom tvangsbehandling af personer, der var smittet med veneriske sygdomme, politimæssig smittekildeopsporing og forbud mod "løsgængeri", uanstændig opførsel på gaden, rufferi og alfonseri. Fra 1905, hvor 86 % af alle prostituerede i Københavns kommune boede inden for voldene, var tallet efter 1. verdenskrig faldet til 30 %. Prostitution, halvprostitution og rufferadresser i det indre København var oprindelig mere spredt i det 19. århundrede. Det var til Vesterbro, størsteparten af den københavnske prostitution før og efter 2. verdenskrig flyttede til. Men middelalderbyens centrale beliggenhed, dens tiltagende karakter af forretningskvarter, og det mangfoldige

udvalg af restauranter, caféer og barer i byens kerne, dens faldende boligkvote og stigende anonymisering med de forsømte og ikke længere attraktive gamle boliger, har nok været den cocktail, der gjorde det tiltrækkende at opretholde så megen prostitution i Københavns city.

Pigerne kom ind i Pisserenden om formiddagen, de færreste boede her. Deres biler parkerede de gratis på Nørre Vold. Så gik de op til deres lejede vinduer, hvorfra de nikkede kunderne op. Det var ikke almindeligt, at heteroseksuel prostitution foregik fra fortovene, men det forekom. Kunden stillede sig op på solsiden og kiggede op. til han fik et vink. Deraf betegnelsen "ejendomsmægler" for denne kundetype. Man gik aldrig op og bankede på. Når der kom en flok soldater fredag-lørdag, som sad i Bjørnen eller i et andet af Pisserendens værtshuse, kom de fastboende piger selvfølgelig også ned. De piger, der var oppe i årene - og dem var der

En af pigerne står her som vinduesudstilling til bordellet.

efterhånden flest af - havde efterhånden rystet alfonserne af sig, men enkelte alfonser var der. Nogle af dem boede også her. De var ikke sociale tabere, men gik med guldarmbåndsur og deslige, og de kom derfor i Den nye Bondestue eller i Sankt Peders Kro, hvor de bestilte en hel flaske whisky ad gangen. Lejerne af de boliger, som "duerne" modtog "rærene" i, sad om dagen for det meste på Pelikanen og kiggede kun op på dueslaget en gang imellem for at høre, hvordan dagens omsætning var ved at udvikle sig, og så plejede de at opkræve det aftalte beløb hos pigen eller de piger, der var i lejligheden. Ofte arbejdede der mere end én luder samtidig i en lejlighed.

Politiet holdt diskret opsyn med stræderne. Men de involverede i miljøet vidste besked om det. En gang henvendte også Københavns politi sig til ejeren af hjørneejendommen Sankt Peders Stræde 31, fordi der var en ledig lejlighed, som man ville beslaglægge som udkigscentral, indtil der kom en almindelig lejer igen. Ejeren afslog først, men politiet holdt på deres og sagde, at de så ville undersøge hans virksomhed, og så skulle de nok finde noget, der ikke var i orden. Så rykkede de ind for at se, om der var mindreårige i miljøet. Pigerne tillidskvinde, Else Metz, fik et telefonisk praj om hvem der var flyttet ind som ny beboer i Pisserenden, og i de følgende dage kunne det renlig-

hedselskende politi så konstatere, at aldrig havde så mange nydelige damer pudset så mange vinduer. Helt op til 1960'erne havde politiet et fast tilholdssted i en kvistlejlighed i hjørnehuset Vestergade 15, og derfra havde telelinsen et godt udkig på Larsbjørnsstræde helt ned og ind i Teglårdstræde, angiveligt for at observere rulleforretningerne. Situationen var den, at Københavns Politis 3. inspektorat fik mindre og mindre at hænges sine sanktioner mod prostituerede op på. Straffelovens paragraf 200, hvorefter politiet kunne give folk, der var straffet for løsgængeri, et tilhold, blev således afskaffet i 1965, kønssygdommene havde mistet deres farlighed, og til sidst var beskyttelsen af mindreårige næsten det eneste påskud til indgreb. Men ikke engang det var særligt holdbart. Normalt sørgede pigerne selv for at smide mindreårige ud, så snart de dukkede op. Men prostitution var stadig ikke lovligt som hovedbeskæftigelse, så pigerne fortsatte med at opgive et andet erhverv til myndigheder og forretninger. De var alle sammen cigarhandlere, blomsterhandlere, syersker og rengøringsassistenter. Og kunder, der var ansat i Politigården, gav ganske enkelt pigerne et telefonisk forvarsel, inden en razzia startede. Det sandsynliggør, at korpsets egen holdning til dette erhverv også havde ændret sig.

I 1970'erne blev pigerne færre og færre. Der kom faktisk også nye ind, specielt hvis de kendte nogen i forvejen. Dog var de etableredes accept en betingelse for at få lov til at være her. Men afgang var meget større end tilgangen, og til sidst var der kun et par huse i Teglårdstræde tilbage, hvor de sidste få piger holdt stillingen indtil for 20 år siden.

Miljøet havde sine usikre love. Man rørte aldrig kundens tegnebog, narkotika var bandlyst, fremmedarbejdere blev aldrig nikket op, og lørdag-søndag var der lukket. Kondom var obligatorisk. Både piger og kunder satte pris på et trygt miljø uden fare for at blive smittet med et eller andet. For at undgå graviditet blev pigerne hjemme i de usikre dage, og indtægtstab tog man som en selvfølge. Til gengæld slap man også for at betale vindueslejen. Mange

mænd var stamkunder, som indfandt sig på et aftalt tidspunkt, for eksempel hver anden torsdag på vej hjem efter arbejdet, når de havde fået udbetalt deres løn. Der udviklede sig i det hele taget et trygt forhold mellem kunder og piger. Man gav fødselsdagsgaver, blomster, eller et par sokker. Når en pige døde, var alle pigerne med til begravelsen. De havde også noget de kaldte socialkontoret i den lille høkerbutik i Teglårdstræde, som Rigmor og Minna administrerede. Minna med det affarvede hår gik rundt i sine hvide støvler og opkrævede et bestemt beløb hos pigerne til fælles udgifter. Hos Rigmor købte pigerne øl og babymad til sig selv.

Der var piger i Teglårdstræde 1, 3, 9, 11, 13, 14, 16 og i baggården i 10, 12 og 14. Også andre steder i Larsbjørnsstræde,

f.eks. i nr. 7, 12, 17 og ovenpå cigar- og vinforretningen nr. 24, og i Studiestræde 16 i den høje stue kunne der være bid, men da det ikke var accepteret af værterne, måtte det foregå

>>>>

Vester Kopi - et grafisk univers

CAPRINT → OPKLÆBNING → OFFSET-TRYK → SERIGRAFI → INDBINDING → FOLIE → GRAFISK DESIGN → VISITKORT → UDSTILLINGSSYSTEMER → CD OG DVD BRÆNDING → KOPIERING → PLAKATER → BANNERE SCANNINGER → LAMINERING → MEGAPRINT

OPKLÆBNING → OFFSET-TRYK → SERIGRAFI → INDBINDING → FOLIE → GRAFISK DESIGN → VISITKORT → UDSTILLINGSSYSTEMER → VIKAN MEGET MERE END VORES NAVN!

Nørregade 7 · 1165 København K · Tlf.: 33 14 58 33 · noe@vesterkopi.dk
www.vesterkopi.dk

H. DANIELSENS EFTF. APS

KRONQUIST LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsenilver.dk

AMAGERTORV ØSTERGADE
LÆDERSTRÆDE
OLD FISH MARKET

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

TIVOLI HALLEN
v/ Helle Vogt

FROKOSTRESTAURANT
m/ klipfisk og smørrebrød
som speciale

Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

Liv i Pisserenden

diskret. Derfor var lejligheder med værtens accept guld værd - i rede penge under bordet. Pigerne kom på de fleste værtshuse i de indre stræder, og det er nærliggende at antage, at der også knyttedes kontakter på stueplan.

En af de herligste og klogeste piger var Else Metz, som i seksogfyrre år havde en lille lejlighed oppe på tredje sal i Teglgårdstræde 3, det lysegrønne hus, hvor der var bøssebeværtningen Mandalay og

piger fra kælder til loft. Her må hun være begyndt i slutningen af 1930'erne. Hun kom fra en familie i Grønnegade med otte børn. Hendes lejlighed var pæn og velindrettet. Hun kunne finde på at invitere kvarterets pæne honoratiorens til at besøge hende til fødselsdagskaffe og traktere med både vådt og tørt fra de lokale butikker. Og whisken var ikke af den billigste slags! Da kødet fra den lokale slagter engang ikke havde den ønskede kvalitet, løb hendes temperament af med hende, og

Der kigges efter kunder i gaden.

bagefter skulle slagteren have opmålt sit butiksvindue for at få indsat en ny rude. Hun var også god kunde hos en lille jødisk marskandiser i nr. 14, som forsynede hende med porcelænsstel og ditto figurer, når der skulle findes gaver til fødselsdage og lignende. Hun gik til frisør to gange om ugen, gik med persianerpels, og der var unægtelig elegance over hendes karakteristiske sortklædte skikkelse. I sine unge dage havde hun været meget tiltrækkende, men hun lagde sig senere ud og blev først slank igen som gammel, måske fordi hun ikke var helt rask. Men selv da hun havde passeret de halvtreds, var hun så attraktiv, at man og mand lagde mærke til hende, og når hun ønskede det, kunne hun langt oppe i årene modtage kunder. Men hun var ikke nødt til at blive i den hårde business. Hun var af den fornuftige slags, som i tide havde lagt penge til side. Hun var gift fire gange, første gang som nittenårig. Den første ægtefælle var proprietær, den anden skrædder, den tredje tjener og den fjerde murerar-

bejdsmand. Tjeneren hed Poul Metz, deraf hendes efternavn. Der kom ingen børn ud af ægteskaberne. Pigerne havde stor tillid til hende, og hun passede på dem som en hønemor. Og når hun var fuld, var hun en helt anden, så kunne hun formulere sig i et sprog, som ikke egner sig til tryk. Mange af rødderne kaldte hende Mor, og da Sorte Ib en gang mødte hende på Strøget, mens hun talte med en meget fin dame, og hilste på hende med "goddag Mor", fortrak hun ikke en mine og lod som ingenting. Ib gentog sin hilsen, hun ignorerede ham. Da han lidt senere på dagen mødte Else igen, men nu i strædet, spurgte han selvfølgelig: "Hvorfor kan du ikke hilse igen, Mor, når jeg hilser pænt på dig?" "Sådan et udskud som dig, Ib, vil jeg ikke kendes ved!" "Nå, men kan du slet ikke lide mig mere, mor?" "Gu' kan jeg lide dig, din ... [censureret]!" Hun levede sine sidste år i Øster Voldgade i en lejlighed på Restauratørstiftelsen, hvor hun blev blind og døde i 1989 som 85-årig af kræft.

GEDDES KVARTERKORT 1757

I 1757 tegnede ingeniørficeren Christian Gedde et kort over hvert af de københavnske kvarterer, der tilsammen giver et enestående indtryk af den danske hovedstad.

Netop på det tidspunkt begyndte København at nyde godt af den internationale højkonjunktur, der senere blev betegnet som den florissante periode. Det kan man finde spor af i Frederiksstad med de fire Amalienborg-palæer omkring den ottekantede plads og med Frederikskirken (Marmorkirken) som de oldenborgske kongers jubilæumskirke.

Geddes kort tog udgangspunkt i arbejdet med den ny grundtakstmatrikel, der trådte i kraft i 1756. Dette forklarer, hvorfor kortene viser hver enkelt grund i byen med sit matrikelnummer. Desuden viser kortene bebyggelsens udstrækning på grunden og ikke mindst de mange smukke haver, der gemte sig i karreernes indre.

Det var oprindeligt meningen, at kvarterkortene skulle have været udgivet, men det viste sig at blive alt for dyrt, og i stedet blev de to sæt arkiveret i Rådstuearkivet (datidens stadsarkiv) og i kongens bibliotek. Her findes de stadigvæk.

En af de fine sider af kortet

Da man opdagede deres værdi for byens historie, blev de reproduceret ved Stadskonduktørmedbedets 250 års jubilæum i 1940 efter datidens bedste teknik. Denne reproduktion har længe været stærkt efterspurgt, og nu genudgives kortene. Desuden er registreret til kortenes ejerlister blevet revideret, og foruden den chance, dette giver slægtsforskere, giver det nu mulighed for at befolke huse og gader med datidens københavnere.

På grundlag af kvarterkortene tegnede Gedde i 1761 en stor eleveret plan af København, der viser byen set oppefra og med bibeholdelse af hver bygnings oprindelige proportioner. Også dette kort er bevaret til vore dage, og det blev i 2002 efter

omfattende computerre-staurering udgivet, så man kan se dets farver og mange detaljer.

Hver for sig og ikke mindst tilsammen giver de to kortværker fra Geddes hånd et enestående indblik i 1700-tallets København.

Geddes kvarterkort indeholder numre på alle byens grunde efter den ny grundtakst, der blev indført i 1756. Oprindeligt havde grundene fået numre i 1689, som Ole Rømer fik indføjet til hver enkelt grund

i byen. 1756-numrene holdt ikke så længe, og igen i 1806 fik grundene nye numre.

NY UDSILLING XFAKTOR

Affected by life
af Brian Saaby

Fernisering
5. februar kl. 19-20
Udstillingsperiode
6. feb. -24. feb.

ESPLANADEN

Esplanaden 1C, 1263 K
Telefon 33 32 25 85
www.ge3.dk

MASSER AF GODE UDSALGSTILBUD SE UDSALGSVINDUERNE

Udsalgstilbud på danske og udenlandske frimærkekataloger • håndbøger • indstiksbøger springbind
FDC album mm. • kiloverer • frimærkepakker

Samlinger • restsamling • partier m.m. fra Skandinavien
Europa • Oversølande er fremlagt under udsalget; ekstra
20 % udsalgsrabat på de i forvejen billige priser

**Ileta FRIMÆRKEHANDEL HOLDER UDSALG I
JANUAR • FEBRUAR • MARTS MÅNED I 2009**

**Kom og gør en god handel
- vi er nemme at handle med!**

**HUSK i udsalgstiden er der 10 %
på ikke nedsatte varer**

**Ileta FRIMÆRKEHANDEL
Fiolstræde 50 • 1171 København K
Telefon 33 12 91 23**

**Forretningen har åben hverdag kl. 11 - 18
fredag åbent til kl. 19 • lørdag til kl. 16
..... 52 år i Fiolstræde**

HENRIETTE HORNSLETH DIAMANT- OG AEDELSTENSLIBER

DIAMOND AND GEMCUTTER
By appointment

- **Vurdering**
- **Salg af sten**
- **Reparation & forarbejdning**
- **Kurser**
- **Foredrag**
- **Ekskursioner**

www.hhornsleth.dk
henriette@hhornsleth.dk
Telefon 21 28 87 56

Sankt Gertruds Stræde

Den spændende gård i nr. 8 med det fantastiske bindingsværk er utroligt velholdt.

Torv til Landemærket og Lille Købmagergade videre til Pustervig. Resten af gaden fik så navnet Sankt Gertruds Stræde, og det gjorde den, fordi der engang i 1400-tallet var blevet bygget et Sankt Gertruds Kapel og Hospital i karréen mellem Pustervig og Hauseergade. Dengang Christian IV fandt på at forlægge Københavns Volde, så de nåede helt ud til Kastellet, fik Sankt Gertruds Stræde den lille udvidelse fra nr. 8 til Rosenborggade. Fordi volden blev flyttet læn-

gere ud, blev der også plads til både Rosenborggade og Tornebuskegade frem til Nørre Vold. Samtidigt blev Nørreport forlagt fra Nørregade til Frederiksborggade, som af den grund blev anlagt. Dermed havde Sankt Gertruds Stræde mistet sin betydning og blev en af byens stille gader. Så skete der noget. I 1728 brændte store dele af København. Da spiret på Sankt Gertruds Hospital brændte og faldt ned, bemærkede en ærkekøbenhavn, "at der gik glan-

sen af Sankt Gertrud", et mundheld, som siden er blevet hængende. Efter branden blev området vest for Sankt Gertruds Stræde og nord for Rosengården ryddet. På den måde opstod Kultorvet, medens Sankt Gertruds Stræde blev kortet af til den længde, den har i dag. Gadens huse blev genopført, men ikke som de var. Der blev bygget det, eftertiden har kaldt ildebrands-huse. De skulle være grundmurede, det forlangte myndighederne kloge af skade i stedet for som tidligere at blive opført i bindingsværk. Det med det grundmurede tog man

åbenbart ikke så strengt på, så bindingsværket florerede stadigvæk, især i bagbygningerne. Sankt Gertruds Strædes østside, de lige numre, blev ramt ved Københavns bombardement i 1807, men blev genopført, nogle bedre end andre, over porten til nr. 6 sidder der en indmuret kanonkugle med årstallet 1807 påmalet. Især markerer ejendommen nr. 8 fra 1735 sig. Tilsyneladende 2 gavlhuse, som i øvrigt blev forhøjet med en etage i 1800-tallet. Det røde hus i 3 fag og det grå i 4. Skal man besøge nogen i ejendommen, er der kun én

Kanonkugle fra Københavns bombardement er indmuret over porten til nr. 6.

indgang fra gaden, engang vel 2 ejendomme med fælles port. Er man så heldig at komme inden for porten, åbner der sig en gård med smukke bagbygninger i bindingsværk. I 1960-erne blev ejendommen købt af en håndværksmester, som gennemførte en fornem restaurering af den, hvorefter lejlighederne blev solgt som ejerlejligheder og stadigvæk er bygninger i den allerbedste stand til pryd for byen. I begyndelsen af 1800-tallet var ejendommen tæt beboet, i baghuset af fattigfolk. I kælderen boede en fattig arbejdsmand, Christian Sørensen. I 1818 nedkom hans kone,

Margrethe Andersdatter, med en søn, som fik navnet Christian efter sin far. Lille Christian måtte fra sin tidlige barndom være med til opretholde det lille hjem. Det lykkedes ham at komme i bogtrykkerlære, og siden fik han arbejde hos Bianco Luno. Han havde altid interesseret sig for mekanik og fik den idé, at den besværlige håndsætning af brødtekster kunne gøres med en maskine. Idéen var så god, at han fik støtte til at lave en maskine, som forresten også fangede Christian VIII's interesse. På verdensudstillingen i 1855 i Paris vakte maskinen stor opsigt.

Christian Sørensen fik guldmedalje af selveste kejser Napoleon III personligt. Desværre var Chr. Sørensen en elendig forretningsmand. Franske svindlere lovede ham guld og grønne skove og stjal idéen. Sørensen fortsatte alligevel sin opfindervirksomhed og opfandt senere bl.a. et kontrolur til vogne, som blev forløberen for hyrevognstaksameteret. 43 år gammel var Chr. Sørensen, da han døde af TB. Der var ingen midler i hans bo, så den navnkundige redaktør C.V Rimestad måtte sørge for, at der blev sat en sten på graven på Assistens Kirkegård Flemming Lehrmann

Sankt Gertruds Stræde i vinterdragt.

Vintermad i København

Vintermad til mange københavnere

Annonce med spisekort

Fra slutningen af 1820'erne organiserede velstående københavnere hvert år bespisning af byens småkårsfolk om vinteren. Initiativet kom fra Kjæde-Ordenen, der var en kreds af borgere med interesse for velgørenhed.

Ved at uddele varm mad hjalp Kjæde-Ordenen dårligt stillede enlige og familier med at undgå Fattigvæsenet. Var man først havnet dér, mistede man sine borgerlige rettigheder. Man var på det nærmeste udstødt fra familie og samfund. Vi kan ikke i dag forestille os, hvor skamfuldt det var ikke at kunne klare sig selv.

Mens Fattigvæsenets midler var skattefinansierede, bestod Kjæde-Ordenens midler af frivillige bidrag fra ordenens medlemmer og indsamlinger. Enkelte storborgere sørgede hvert år for faste gaver af kød, brød og brændsel. En anden fast kreds af bidragsydere var laugenes mestre og svende.

Hvert år modtog ordenen også en kongelig gave på et betydeligt beløb. Kongehuset ydede over en årrække generøse bidrag til bespisning og anden hjælp til værdigt trængende fattige. Kongehusets bidrag fortsatte et godt stykke tid efter Enevældens fald.

Kjæde-Ordenens bedømmelseskomité vurderede hvert år de indkomne ansøgninger, der ikke alle blev godkendt. I 1830/31 uddeltes ca. 1.500 portioner hver dag gennem de tre vintermåneder.

I begyndelsen af 1850'erne steg torvepriserne på dagligvarer pludselig med 60%. Årsagen var dels misvækst i landbruget i store dele af Europa, dels opkøb af forsyninger til hærene i Krimkrigen. Situationen var så belastende, at folke- og lands-ting i løbet af en måned vedtog en henstilling til kommuner og sogne om at yde midlertidig hjælp uden Fattighjælpens virkninger. Borgerrepræsentationen i København mente imidlertid ikke at kunne pålægge borgerne flere skatter.

Københavnerne var igen i nød, og det mere end nogensinde. Selv borgere i middelklassen manglede nu det varme måltid på middagsbordet. Middelklassen kunne man ikke byde at stå i kø efter en potte gratis mad. Det opfattede den som at modtage en almise, og

det var kun noget, man gav til de fattige. For middelklassen var det afgørende at kunne købe maden selv. Den skulle også kunne hentes af et bud og spises hjemme. At holde skindet på næsen betød alt i hovedstaden København, hvor alle kendte alle.

En ny kreds af velhavende københavnske borgere stod nu frem anført af kasserer i Industriforeningen, Julius Hellmann, og avisen Fædrelandet. De havde en moderne løsning på den tilbagevendende bespisning og de efterhånden plagsomme årlige indsamlinger. Kredsen oprettede aktieselskabet "Foreningen Kjøbenhavns Offentlige Dampkjøkken", som åbnede november 1856 med Julius Hellmann som administrerende direktør. Kongehuset stod igen i spidsen ved at tegne sig for et større antal aktier.

Projektet blev gennemført på under et år fra idéens fremsættelse til åbningen for publikum. Dampkøkkenet lå i Lille Regnegade, en sidegade til Store Regnegade, der mun-

der ud i Gothersgade. Både gaden og bygningen er sløjfede i dag. Beliggenheden havde den fordel, at køkkenet var tæt på sit publikum i de folkerige kvarterer. Kjæde-Ordenens modtagere derimod skulle på dette tidspunkt hente deres mad i Nyhavn. De var henvist til enten at krydse Kongens Nytorv eller gå en længere omvej, hvis de ikke ønskede det.

I dampkøkkenet, som man var meget omhyggelig med ikke at kalde en restaurant eller spisehus, kunne enhver købe sig et veltillavet måltid borgerlig mad. Mænd, kvinder og børn kunne sidde på bænke i den lyse spisesal med 90 pladser. 10 skilling kostede hele herligheden. 11 skilling, hvis den skulle bringes, i specielt designede madspande.

En 6-hestes dampkedel sørgede for kogning i seks store jerngryder. Når madens ingredienser var kogt i hver sin gryde med krydderier, blandedes kartofler eller ris, kød, suppe og grøntsager i to store dobbeltvæggede gryder, hvorfra der østes op.

Hvad hygiejne angik, var dampkøkkenet ultramoderne. Hele køkkenet blev rengjort hver dag. Tallerkener og bestik blev vasket op straks efter brug. Skrælning af grøntsager og kartofler foregik i et særligt rum. Personalet skulle være iklædt hvidt, nyvasket tøj samt hoved-

Familie på vej til spising.

beklædning. Ingen hår i maden! Omgangsformen skulle være rolig. Råben og skrigen tolereredes ikke. Gæsterne i spisesalen skulle tage hatten af, måtte ikke ryge og skulle i det hele taget opføre sig ordentligt. Ellers blev man bortvist.

Et spejl på væggen ved indgangen fik efterhånden gæsterne til at nete sig, inden de gik hjemmefra, siges det. Et ur i spisesalen fortalte, når der var gået et kvarter. Det var alt, hvad folk havde af tid til at fortære den varme mad. Spisesalen måtte ikke få status af varmestue.

Dampkøkkenets indretning og organisation var en nøje efterligning af et tilsvarende i nærheden af Hannover. Køkkenet i København blev model for et lignende i Oslo, Göteborg og Stockholm og dermed

Skandinaviens første storkøkken. Produktionen det første år var 471.000 portioner til byens 160.000 indbyggere. Succesen betød, at flere fik mod på at oprette et dampkøkken.

Dampkøkkenerne og Kjæde-Ordenens maduddeling fungerede side om side i 10-året 1855-1865, dog med en tydelig nedgang i bidrag og ansøgere hos Kjæde-Ordenen. Dampkøkkenet forsøgte at overtale Kjæde-Ordenen til at købe maden hos dem. Det lykkedes ikke. Forskellen i fremstillingsprisen var for stor for ordenen.

Det billede, vi tit får af København som en skiden by, er under forvandling i disse år. Den beskrivelse, vi har af spisekældrene for den jævne befolkning er alt andet end delikat. At indrette et indbydende spisested

for menigmand var aldeles usædvanligt.

Ny teknik egnet for masseproduktion var under udbredelse og ny viden om næringsstofferne betydning var i frembrud. Ved at stille krav til leverandørerne om god kvalitet har dampkøkkenet været med til at højne standarden for fremstilling af daglig mad til den fattigere del af befolkningen. Køkkenet skabte konkurrence.

Fusk med fødevarer var velkendt i tiden: vand i mælken, kartoffelmel i smørret og kalvekød solgt som islandsk lammekød. Det daglige brød har også været strakt med forskelligt. Opfindsomheden var stor og afsløring vanskelig. Det er i 1857, at forgængeren for Steins Laboratorium bliver grundlagt, kun 1 år efter Europas første laboratorium for levnedsmiddelanalyse oprettedes i Bruxelles.

Det lille Apotek

Er stedet hvis man
ønsker, hygge, nostalgi
og god dansk mad.

**frokost fra 98-
aften menu fra 98-**

Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
www.
det lille apotek. dk

Veluddannede og velorienterede borgere var på vej frem i det ny demokratiske samfund. En ny mentalitet, velstand for flere og et samlet kvalitetsløft var på vej.

Nyt website?

Henvend dig til *Skræderne* og få et tilbud på en enkel og skræddersyet løsning til lige netop dit firma.

kbh@skraederne.dk - 33155666 - Badstuestræde 15

TOLDBOD BODEGA

WWW.TOLDBOD-BODEGA.DK

Esplanaden 4 - 1263 København K

Tlf. 33 12 93 31

CHRISTIANSHAVNS ÆLDSTE FORRETNING

Tekst: Per Stisen

Klaus Rasmussen er klar til jubilæet.

Foto: Henrik Ploug

Den kendte farvehandler Bohn på hjørnet af Torvegade og Wildersgade fejrer 200 års jubilæum.

Klaus Rasmussen, der i dag er indehaver af den gamle farvehandel på Christianshavn, er kun den 6. chef på 200 år. Firmaet H. Bohn Farve og Krydderhandel blev grundlagt den 26. februar 1810 af Henning Bohn på adressen Torvegade 36, hvor man i første omgang fremstillede farver på egen fabrik. Da sønnen Hans Bohn overtog forretningen, blev virksomheden udvidet med en omfattende produktion af krydderier med mere.

I 1895 efterfulgtes Hans Bohn af Axel Bohn, der den 1. marts 1929 optog Hans Hansen som partner. Endvidere optoges Jens Marius Nilsen som partner i 1933 og ved hans død i 1937 kommer den nuværende familie til ved Poul Rasmussen. Da sønnen Carl var stærkt ordblind, kunne han lige så godt lære at bestille noget, så han kom

allerede som 15-årig i lære i forretningen, som han overtog i 1958. Han tillod sig derfor at gå på pension for et år siden i den beskedne alder af 83 år, men kommer jævnligt i forretningen.

Den nuværende ejer Klaus Rasmussen blev udlært som farvehandler i Vanløse. Han kom som 21-årig ind i forretningen og blev medejer allerede i 1980.

Da Klaus som lille dreng begyndte at komme i Torvegade, vidste han allerede, hvad der blev fremstillet af krydderier på fabrikken, når han kom over broen. Duften var så

stærk, at det kunne duftes på det meste af Christianshavn. På et tidspunkt var der ikke mindre end 14 kuske, der kørte rundt for at levere varer til kunderne i Storkøbenhavn.

Men alt har en ende; i 1960 blev grunden, hvorpå forretning og fabrik lå, udlagt til at være den kommende undergrundsstation (Metro). Med en opsigelse på blot 14 dage, skulle Bohns Eftf. Farve og Krydderhandel, flytte fra Torvegade 36 til nuværende lokaler i nr. 25, hvor der på det tidspunkt boede en herreekviperingshandler. Forudsætningen for at overtage forretningen var, at de overtog varelageret, så samtidig med at der blev solgt farver, terpentin, kit og krydderier, blev der også solgt sokker med mere.

Branchen har ændret sig meget i de år, Klaus har været med. Den maling, der i dag forhandles via den fællesnordiske indkøbssammenslutning Colorama, er Jotun og Lady, produkter der er specielt udviklet til det nordiske klima, med respekt for miljøet.

PORTRÆT
BRYLLUP
P.R.
REKLAME
Web-produktion
Stillfoto til
film og TV
Medlem af
Danske Billedautoer

Kødet bankes for at knuse fibrene.

Slaget snøres rimeligt stramt.

Her er en professionel presse, men man kan nu også bruge en af træ.

Restaurant Tvermoesgaard, Tværen, sparer ingen anstrengelser for at gøre et stykke med rullepølse til en stjernestund.

Trine Carlsen fortæller: Der bruges et slag af gris. Eventuelt overskydende fedt skæres fra og smides ud. Der røres en krydderiblanding af stødt peber, sennep, allehånde, salt og lidt sukker. Blandingen smøres ud over slaget, nok til at give lidt bid. Nu dækkes med husblas, og slaget rulles og snøres.

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Tværens bedste rullepølse

Næste trin er saltlagen: 1 l koldt vand til 150 g fint salt og lidt sukker.

Heri lægges den snørede pølse, som nu sættes i køleskabet og trækker i lagen i 6-8 dage. Herefter smides saltlagen ud, og pølsen hældes over med mørkt øl – mørk Leffe eller Limfjordsporter, der giver en lidt røget smag. Pølsen trækker

i øllet 3-4 timer og kommes så i en forvarmet ovn og bages ved 165 grader 60-70 min på den ene side og 60-70 min på den anden, alt efter tykkelse. Afkøler 20 min og lægges i pressen, som sættes i køleskab. Dagen efter er der færdig rullepølse.

Serveres på hjemmebakket rugbrød med hjemmelavet portvinssky og ringe af rå løg.

Trine Carlsen er her ved at anrette.

Krydderiblandingen af stødt peber, sennep, allehånde, salt og lidt sukker smøres ud på slaget.

Rullepølsen serveret på et stykke rugbrød og med løgringe og hjemmelavet portvinssky.

Saltlagen blandes og hældes over rullepølsen, hvorefter den trækker.

FERIE I SYDFRANKRIG –

KOM TÆT PÅ DA VINCI MYSTERIET
Kultur, vandreture, badeferie, vælg selv din yndlingsferie med base i et fuldt moderniseret hus i Pyrenæerne, netop i området, hvor Da Vinci - mysteriet udspringer.

I en smukt beliggende landsby med udsigt til Canigou – det højeste bjerg i Pyrenæerne – udlejes vores hus med sengeplads til 7-8 personer. ½ times kørsel til Middelhavet, 20 min. til badesø.

1 uge: 2.500,-
2 uger: 4.500,-
Henv. 26 15 38 20

HENRIETTE HORNSLETH

DIAMANT- OG ÆDELSTENSLIBER

VURDERING | FORARBEJDNING | KURSER | EKSKURSIONER | SALG

OPLEV EN VERDEN AF

DIAMANTER

**TAG MED PÅ REJSE I DEN MYSTISKE OG FASCINERENDE DIAMANTVERDEN
I ANTWERPEN, BELGIEN, D.23.- 26. APRIL 2010**

Man skal ikke rejse langt væk for at opleve en fortryllende verden. Det er med glæde, at jeg kan tilbyde at føre diamantelskere og professionelle forbrugere på ekskursion i diamanternes verden. Se arbejdet med de fantastiske sten og opnå viden om de smukke krystaller.

Venlig hilsen

Henriette Hornsleth

Diamant- & ædelstensliber

KLÆDT PÅ TIL REJSEN

Inden afrejse afholdes begynderkurser i vurdering af diamanter, så man kan ruste sig til de mange fristelser Antwerpen har at byde på.

BESØG ET DIAMANTSLIBERI

Se hvordan de rå diamanter forarbejdes og nyd de smukke færdigslebne sten.

HOLD DE RÅ DIAMANTER I HÅNDEN

Deltag i minikursus på rejsen om rå diamanter, deres egenskaber og tilblivelse.

OPLEV DIAMANTBØRSEN

Hør om bloddiamanter og bæredygtige diamanter, samt om de mange traditioner ved handel på børsen.

DIAMANTDISTRIKTET - GADEN OG HANDEL

Sightseeing i diamantgaden, hvor et håndslag og handel på ord stadig er en bindende handelsaftale.

GØR SPÆNDENDE INDKØB OG NYD ANTWERPEN

Indkøb af diamanter, champagne/diamant event, gourmet-workshop inkl. vin og kaffe, rundvisning på Diamant Museet indgår også i programmet.

Herudover kan man selv kaste sig ud i øl-smagning, besøge kloster eller nogen af de mange specielle butikker Antwerpen har at byde på.

FOTO: ANTWERP CATHEDRAL BY HOLLERZ

FOR INFORMATION, PRIS OG TILMELDING KONTAKT VENLIGST HENRIETTE HORNSLETH

TELEFON 21 28 87 56 ELLER E-MAIL HENRIETTE@HHORNSLETH.DK

VURDERING | FORARBEJDNING | KURSER | EKSKURSIONER | SALG AF STEN | REPARATION & RESTAURERING